

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 ft. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 "
Külföldre egy évre	8 " — "

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Egészségügyünk.

I.

Oly állam, mely a közegészségügyet elhanyagolja, önmagát gyöngíti. Egy nemzet virágzásához az intelligencián kívül a közegészségnek ápolása is szükséges; igaz, ez utóbbit megint a nép gazdagsága és műveltsége megkönnyíti. Nekünk is van jeles — bár nem tökéletes — közegészségi törvényünk; mi az oka tehát, hogy közegészségünk oly nagyon lassan javul? Jó mérő e tekintetben a szaporodási arányszám, mely nálunk a legjobb években körülbelül 0.81%, úgy hogy csak mintegy 90 év alatt kétszeresednék meg számunk (kedvezőtlenebb e szám a civilizált Európában csak Francia- és Spanyolországban), holott a születések 44%-al Magyarországon mondhatni a legkedvezőbb arányt mutatnak. Igen, de e számmal szemben 35% halálozás áll (mondhatni a legnagyobb művelt Európában, mely magas számot főképp az ijesztő gyermekhalálozás okozza. (Több mint fele az összes halottaknak az 5 éven alóli gyermek.) Tehát a gyermekeket, a nemzet reményeit, kik előtt egy hosszú emberélet áll, azokat hagyjuk elpusztulni rossz, gondatlan ápolás, táplálás miatt? Ha az itt mondottakhoz még hozzávesszük a járványok pusztítását: természetesnek fogjuk találni lassu szaporodásunkat.

A legjobb törvény sem ér sokat, ha annak minden pontja szigorúan végre nem hajtatik. És az nem is lesz más képen, míg minden egyes fia a hazának nem lesz meggyőződve e törvény üdvös

voltáról; míg nem fogja családjának egészségét czélszerű lakás, táplálkozás, életmód által állandóbbá tenni.

Szinte megfoghatatlan, hogy miért nem terjednek el úgy a nép, mint az intelligensebb emberek közt az egészségtannak még csak alaptételei sem, holott más újabb találmányok, eszmék, melyek például a gazdaságra vonatkoznak, elég gyorsan foglalnak tért. Részünkről annak okát abban találjuk, hogy az egészségtan követelményeinek haszna nem mutatkozik rögtön, kézzelfoghatóan, gyakran csak jövő nemzedékek fogják azt élvezni. Ennek felfogására az intelligenciának egy bizonyos magasabb fokát kívánatik meg, mint a melyen főleg köznépeknek nagy része áll. Aztán bajos is, régi szokásokkal, nézetekkel egyszerűen szakítani. A helység intelligenciája, hatóság, pap, tanító, eddig vajmi keveset törődtek az egészségtannal és ennek a nép között való terjesztésével, mi nagy károknak lett okozója. Persze, az iskolában is inkább magoltatják be a latin nemi szabályokat, görög mythológiát, semhogy a gyermeket saját testének gondozásával (a betegségek megelőzése által) ismertetnék meg (természetesen tekintettel a gyermek korára). Tehetni pedig ezt a gyermekek újabb megterhelése nélkül is.

Bármennyire legyenek túltömve orvosi fakultásaink, tény, hogy több száz körben még csak hivatalos körorvos sincs. Ott, hol orvos van, ez lenne első sorban hivatva a közegészség érdekében apostolkodni, de — tisztelet a kivételek

nek — az orvos gyakran egyes esetek gyógyítása közben elfelejti, mi sok szépet, népboldogítót hallott az egyetemen az egészségtanról, a hygienáról. Aztán az orvos nem érintkezvén oly általánosságban a néppel, megint csak a lelkészre, tanítóra stb. fog behathatni, kik a néppel folytonos összeköttetésben állnak.

Tehát iskolát, felvilágosítást a népek! Igen fontos, s ha erőlesen és helyesen kezeljük, üdvös hatása lesz az egészségtan tanításának legújabb elrendelése az iskolákban. Tanítóképezdékben, papnöveldeknél oltás be a nép leendő tanácsadóiba az egészségtan fontosabb elveit.

Hugor.

Háború.

Pirot, nov. 16. A hadműködési vonal minden pontján győzött a szerb hadsereg. Adliát makacs ellentállás után, valamennyi földszórával együtt elfoglalta. 50 bolgár foglyul ejtett. Beniczky ezredes csapataival négy föld-erődöt roham meg szuronyszegezve s meg zállván, 400 foglyot ejtett. Magánjelentések szerint a Drina-hadosztály Miskovics ezredes vezetése alatt Glinčin átnyomulván, a megerősített Slivniczát is elfoglalta. E hadoszlop feladata az így sikerült megkerülősi mozdulat után a Dragoman-szorost oldalozni s esetleg a többi hadosztályokkal egyesülve Szófia ellen nyomulni. A szerbek vesztesége eddig ötven halott s 200 sebesült. A tiszték közül 1 meghalt, 2 megsebesült. Az utóbbiak közt van Stokics vezérkari alezredes is. A főhadiszálláson minden egyébészletet és rendelkezést mély titokban tartanak. A király ma reggel Pirotból távi-

ratozott a királynénak a győzelméről és pedig igen, rózsás stílusban. A bolgár fejedelem már megérkezett a Dragoman-szoroshoz és átvette a holnapra várható döntő csata fővezényletét.

Szófia, nov. 16. (Délután 11 órakor.) Makacs harcz után sikerült a szerbeknek Rlapozán át előnyomulva, Trn környékét megkerülni. A szerb csapatok most a trnberzniki országutat tartják megszállva. Másrészt a bolgárok bátor ellenállás után lemondottak a Dragoman-szoros megvédéséről és Slivnitza körül összpontosították haderőiket. Slivnitza még ma fogják a szerb csapatok megtámadni, melyek igen jelentékeny számmal nyomulnak elő. Ma ütközetet várnak, mely Szófia sorsa fölött fog dönteni.

Czaribród, nov. 17. (Feladatott éjjel 12 órakor.) A főhadiszállás Czaribródba tetetett át. A szerb csapatok minden ponton folytatják a támadást. A Dragoman-szorosban elfoglalt bolgár pozíciót tegnap későn este szerb csapatok megtámadták és ma 10 órakor a bolgárok feladták azt. A Trn mellett vívott ütközet, mely tegnap nem döntött el, ma a szerbek győzelmére dönt el. A bolgárok teljesen megverettek és így Trnt, a bolgár jobb szárny legerősebb pozícióját, Topalovits ezredes csapataival bevették; az ütközetben számos foglyot ejtett. Egy teljes bolgár zászlóalj megadta magát, két ágyúval. A Timok mentén egy önkényes bolgár zászlóalj letette fegyvereit.

Czaribród, nov. 17. (Elküldetett futárral reggel 5 órakor.) Lesjanin tábornoknak tegnap Kulatdia és Viddin közt heves ütközet volt, ott volt a bolgárok viddini hadtestének zöme. A bolgárok teljesen megverettek és szétugrasztattak. A csatát sok halott és sebesült borította. A szerbek ezer bolgárt foglyul ejtettek. A szerbek aránylag csekély veszteséget szenvedtek. Az elesettek közt van a vitézsé-

A „Székelyföld” tárczája.

Meg kell házasodnom.

(Bajza.)

Irta: Török István.

Arról szó sincs, hogy én ne kapnék feleséget! Ellenkezőleg. Kaphatnék szókét, barnát, vöröset, feketét, ábrándos kék vagy tüzes bogárszeműt, pisztét, pösztét, sasorrut, akkorát, hogy hónomat alig éri és akkorát, hogy ágaskodnom kellene, ha csókolni szeretném áll a gödröcskéjét; kaphatnék soványat a la Sarah Bernhardt s Wilt mamára emlékeztető gömbölyded alakut; szendét és pajzánt, angyali áldott jót s folyton szeszélyeset, hogy ugyancsak törekednem kellene teljesíteni minden ohaját, hogy bajuszomat szálanként ki ne tépje; kaphatnék piskótalábút, eperajkút, kőkényszeműt lencsékkel az arczán, (beh enni való is az ilyen!) szóval: százfélet kaphatnék; olyat, a ki preparandiát végzett s tanítónői diplomája jogán lesi ki neveztetését, vagy olyat, kinek jelenleg „Rebeka” a kedvenc dala s reggeltől estig csak ezt zongorázza, (persze hamisan játsza a hamis!) avagy — a propos zene! — kaphatnék örökké nagyreményű, örökös Liszt-tanít-

ványt, u. n. zongoraművésznőt is feleségül, kívül mennem kellene minden hangversenyre, a philharmoniaira ép úgy, mint arra, melyet szavalattal egybekötte rendez a todrász-egyesület, segély-egyesülete javára. Kaphatnék . . . De nem folytatom. Önök, legkedvesebb olvasóm, mosolygó kisasszonyok, az eddigiekből is megtudták, hogy sok-sokféle lány lehetne feleségem, s ha urfiainknál gyakran szokásos henczegésnek vélik e nyilatkozatomat, ám kegyeskedjenek tudomásul venni a következő életrajzi adatot, mely nekem legkevésbé sem hízogó véleményöket szentül eloszlatja.

Gyermekkoromban végtelenül szerettem engem azok a lányok.

Velők növekedtem egy ideig a nagyanyám leánynevelő intézetében, s mert fia is voltam, meg — szép tanuk állítása szerint — csinos is voltam: elképzelhetik, mennyire becéztek! Öleltek, csókoltak, s a csintalanabbak különös passzióval csipkedték térdemet, mely, mivel nagyon kurta nadrágot viseltem, csupasz volt. Hányszor fakadtam sirva, hányszor jajgattam: „Nagymama, nagymama, csipnek a lányok!” . . . Hányszor szitkozódtam: miért is vannak lányok a világon, mikor azok mind kiállhatatlanok

Sírás, szitkozódás mitsem használt. Ma már, elhihetik, nem sirnék ilyesmi miatt, (ha csak örömben nem könnyeznék) és gyakran visszagondolok azokra a nem is nagyon régi, de nagyon is bohókás, kedves, szép időkre. Lányoknak ölben hányszor üldögéltem, hányszor hajszítottak: „Hop, hop, hop, loval a Pista!” . . . Hányszor térdeltem elém: „No, adj egy csókot, cukros!” . . . és én hányszor kérttem magamat, személyeskedtem, csak nagy huza-vona után adva egy-egy csókot! Istenem! hogy megváltozik az ember gondolkodása ilyesmi fölött!

De nemcsak a lányok szerettek. A mamák is dédelgettek és majdnem mindenik egy-egy lányát ajánlotta nekem, — menyasszonyul, a mig felnövök, — feleségül, mire megnőttem — s ha e közben rokonaim vagy ismerőseim körében lányka született, arra is rendszeren azt mondták, hogy a kis Pista felesége lesz. Nőttön nőtt így menyasszonyaim száma. S már most, multamra hivatkozva, bátran mondhatom, mosolygó kisasszonyok, hogy kaphatnék feleséget sokfélélt, százfélet, mert úgy tudom, szent az, a mit a mamák mondanak; már pedig ők nekem ígérték leánykaikat. Vajjon megtartanák-e ígéretüket és éle még „menyasszonyaimban” írántam a

rokonszeny, nem tudom. Csekélységet illetőleg felemlitem, hogy soha egyetlen egy „menyasszonyomnak” sem ígértem házasságot sem négy szem közt, sem anyja előtt.

Azaz mégis!

Miminek ígértem. Annak a mindig borzas, aranyhajú, aranyos kedvélyu angyali kislánynak, kinek rózsaszínlehelletű szép arczát, selyem kezecskéit, dalos, csengő hangját úgy el-elhallgattam, el-elnéztem, a mint ott ült mellettem az iskolapadon és figyelt, tanult, mert nagyon szorgalmas kis lány volt. És egyszer, a mint úgy el-elnéztem Mimiét, — a „szépirás” alatt — olyan különös érzetem szivemben, hogy ez érzés folytán hirtelen közelebb ültem Mimihez, meg-simogattam haját s füllébe suttam:

— Mimi! Ugy-e maga lesz a feleségem? . . .

— Jaj! — kiáltá s hatalmas pocz pottyant tollából a szépirási irkába.

— Mert én magát, Mimi, szeretem. Meg-ígértem, hogy magát, tudja, csak magát, veszem feleségül; és ha az Irma megint eldugja táskáját, mint tegnap, a miért maga sirt, mert azt hitte, hogy már most elveszett a maga táskája: hát csak mondja meg nekem, majd adok én aztán az Irmának!

gével kiváló Spasója Milovanovits főhadnagy.

Belgrád, nov. 17. A Dragomán-szoroban tegnap este megtámadott pozíciók az új folyamában véres küzdelem után a szerbek által elfoglaltak. A Trn környékén tegnap este óta folyton véres csata ma reggel Trn elfoglalásával végződött. A 14 órai harcban mindkét részlől számosan estek el. A szerbek elfoglaltak két ágyút és számos bolgárt foglyul ejtettek. Babics kapitány századának rendkívül bátor magatartásával a döntő pillanatban mérvadó befolyást gyakorolt a csata kimenetelére és a király a harczmezőn őrnaggyá nevezte ki. A főhadiszállás Czaribrdba tétetett át. A szerbek minden ponton előnyomulnak. Ma Szlivnicza mellett döntő ütközetet várnak, mely Szófia sorsa felett határoz. A Timok mentén szintén előre nyomulnak a szerbek. Egy zászlóalj bolgár önkényes megadta magát.

Szófia, nov. 17. A Havas-ügynökségnek Szlivniczból tegnap este 9 órától jelentik: Sándor fejedelem 3 órakor Szlivniczába érkezett. Az egész napon át dolgoztak, hogy az utat uraló erők építését befejezzék. Az állások nagyon alkalmasak a védelemre.

A szerbek ma egész nap nagyszámu sebesültjeik elszállításával foglalkoztak. A szerb csapatok Dragoman fölött előrehatoltak s a szoros kijáratát megszállva tartják.

Ma a szerbek nem intézték támadást Szlivnicza ellen. A bolgárok mozdulatot tettek, hogy a Breznik és Szlivnicza közti vonalat biztosítsák. A palánkai utat az ellenség nem vágta el. A bolgárok vesztesége a mai napig 800 halott és sebesült; a szerbek vesztesége nagyobb. Hir szerint a bolgárok Viddin környékén 150 szerb katonát foglyul ejtettek. Szófiában egészségügyi szolgálatot terveznek.

A ruméliai csapatok, 60 kilométernyi út után, ép most vonulnak be Szófiába a nemzeti himnusz hangjai mellett. A néptömeg a katonákat hurrah-kiáltásokkal fogadja.

Belgrád, nov. 18. Kalafátból most érkezett táviratok jelentik, hogy a szerbek ma délután két órakor bevették Viddint.

Szófia, nov. 18. A tegnapi nap folyamán a szerbek nagy haderővel támadást intéztek Szlivnicza ellen a jobb és balszárnny felől, de a bolgárok által mindkét oldalon visszavertek. A bolgárok erre támadólag léptek föl és öt kilométernyire üzték a szerbeket, nagy veszteségeket okozva nekik és foglyokat ejtve.

Belgrád, nov. 18. Magántáviratok azt az eddig meg nem erősített hírt jelentik, hogy Sándor bolgár fejedelem Szlivniczánál megsebesült.

Belgrád, nov. 18. A porta tiltakozott Szerbia előnyomulása ellen és Bulgáriát tö-

rök tartományának mondta. Garasánin azt válaszolta a portának, hogy Szerbiát a viszonyok kényszerítik a háboru viselésére, de nincs ellenséges indulattal Törökország iránt és tiszteltben fogja tartani a szultán jogait. A hatalmak a szerbiai hadüzenet notifikálására még nem válaszoltak.

Bukarest, nov. 18. A romániai kormány jegyzéket fog intézni a hatalmakhoz, tudatva, hogy a helyzet őt arra kényszeríti, hogy a míg a hatalmak a szerb-bolgár konfliktust kiegyenlítik, megszállja Sumlát, Várnát és Szilisztrát.

Egyházmegyei közgyűlés.

Kovácsna, 1885. nov. 19.

Az orbai ev. ref. egyházmegye folyó hó 18-án tartotta meg rendes őszi közgyűlését Kovácsnán, hol — a volt esperes kivételével — mind az egyházi, mind a világi képviselők megjelentek. A gondnokok közül nagys. Dónáth József ur vett részt a gyűlésben.

Péter Károly h. esperes a gyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv főlvetelével — sok mentegetőzés után — Vékás Lajos barátsági lelkész bizatott meg.

A gyűlésnek főbb tárgyait képezték: a közelebbi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése; felsőbb leiratok felolvasása s ezek közt azon püspöki leirat, a hol Péter Károly lelkész ur helyettesítettik esperesnek a Magyarorszi Ferencz lelkész ur lemondása folytán. A leirat tudomásul vétetett, s Csia György világi képviselő indítványára a leköszönt esperesnek, a ki esperessé lett választásakor 500 frtos alapítvánnyal örököltette meg nevét, jegyzőkönyvileg elismerés és köszönet szavaztatott eddigi buzgó hivatalos működéséért s egyidejűleg tiszteletbeli esperesi rangja megtartatni határozatott.

Sorrend szerint az esperesválasztás került szőnyegre. Közfelkiáltás utján Péter Károly lelkész lett esperesnek megválasztva, és az ezáltal megüritt jegyzői állásra szintén közfelkiáltás utján Vékás Lajos barátsági lelkész és végül aljegyzőnek Földes György papolczi lelkész.

Az aljegyző-választás szükségessége azért forgott fenn, mert Vékás Lajos gyengélkedő egészsége miatt fel a jegyzőség elfogadása nem akarásnak indokál, szükség esetén az aljegyző helyettesítse a főjegyzőt.

A megválasztott tisztségviselők meleg szavakban köszönték meg az irányukban nyilvánult közbizalmat, és a nagytiszteletű esperes igen szép vonásokkal esetele programját, melyet ha követni fog, — a miben kételkedni nincs is okunk — egyházi életünk föl fog virágozni.

Az éljenzéssel fogadott esperesi beszéd

retne, ha arczóm szerencsétlenség folytán eltorzulna, ha nyomorékká válnék; szeretne utolsó lehelletemig, szeretné nem a testemet, de lelkemet; s az egymást szerető két lélek egyggyé válnék örökké!

Szép az a házasság, mosolygó kisasszonyok! Szép, ha nem érdek szülte, de őszinte szerelem, s ha ez a végtelen szerelem az egyedüli hozomány, mit nő a férfitől, férfi a nőtől vár. Szép, isteni a házasság, ha a lány nem azért megy férjhez, mert fél, hogy hoppon marad, mert nem akar már otthon a tűzhely körül sürögni-forogni és vágyva vágyódik menekülni abból a körből, melyben neki parancsolnak, abba a körbe, melyben nagyon gyakran csak ő parancsol. S ez utóbbi esetben kedvvel esküszik örök szerelmet oly férfinak, a ki pénzes, tehát a vagyonnélkülénél több módot nyújthat a nőnek parancsolásra és fényezésre. És az ily férfi, ki balgán hitt a nő szerelmi esküjében, rendesen papushosszú válik, sajnálni való bábja lesz a fölötté uralkodó feleség szeszélyeinek, hóbortjainak.

Önökből, mosolygó kisasszonyok, hiszem, hogy sohasem lesz efféle parancsolhatnámkodó asszony. Hiszen önök jók! Gondos, okosan szerető szülők oly nevelésben részesítik önöket, hogy mindig, mindenben a szerető szív sugalmazza tetteiket.

Ha pajzánkodás-közben hibáink fölött elczelnek is, az nem vétek; csak aztán, kérem,

után a kiküldve volt bizottságok referáltak eljárásuk eredményéről.

Csia György előterjesztette a direktori számadások megvizsgálásáról szóló jelentést, mire elhatározatott, hogy a kiadott tőkepénzekről telekkönyvi biztosítással ellátott új kötvények állitassanak ki, és a számadások ezután egy bekötött közös könyvbe vezetessenek be az esperes és direktor által kezelendő pénzekről.

Vékás Lajos előterjeszti az esperesi levéltár összeírásáról felvett leltárt; meghatározatott, hogy a levéltár a központon Kovácsnán legyen elhelyezve, honnan az esperes a folyó ügyekről iratokat mindig kivetheti jegyzék mellett.

Végül olvastatott nyug. énekvezér papolczi Inre János ellen kepekövetelés iránt folyamatban levő ügybeni leirat. E fölött élénk vita támadt, míg végre abban lett megállapodás, hogy az esperes a jövő gyűlésig Papolczi községétől szerezzen be a leiratnak megfelelő biztosabb adatokat.

A tárgysorozatban jelzett ügyek lejárta után közbeszédhez tömörültek a gyűlés tagjai, mely kedélyes pohárköszöntések közt estig húzódott el.

Tanügy.

A néptanító feladata a magyar közművelődéssel szemben.

(Felolvasott a kézdi-orbai róm. kath. espereskertület kántortanítói testületének Nyujtódón 1885. nov. 11-én tartott gyűlésében.)

A mai alkotmányval öntevékenységeinek visszaadott magyar nemzetben ma igazán az ifjúkor pezsgő élete, mondhatnók lázas tevékenysége mutatkozik. Bizonyítja ezt Európa többi kulturnemzeteinek e tevékenység által felkeltett figyelme és elismerő nyilatkozata.

Az állambölcsészek és történészek nyilatkozata szerint, míg az egyén csak egyszer futja meg a bölcsőtől a sirig a fejlődés és haladás fázisait: addig a nemzetek életében váltakozva mutatkoznak az ifjúság és öregség, a tevékenység és kimerültség, a fejlődés és hanyatlás jelenségei.

Valóban ma nemzetünk összes életében a haladás öröndetes jelenségeit észleljük. De e rohamos haladás közepette van egy tér, egy kör, mely minden kulturtörékvésnek alapját képezi, melynek művelése a család után kiválóan reánk vár, s mely a nemzeti lét vagy nemléte feltételével nehezül válnakra.

Az anyagvilág oekonomiájának nagy konyháján a mai forrongó szellemszüleményekből a nagy konyha-mester, a korszellem által letisztázott eszmék és elvek modern bordonkai keveset vagy épen semmit sem

ne arra törekedjenek, hogy hibáinkat saját előnyükre felhasználják, de igen is arra, hogy hibáinkat eloszlassák. Mert — engedjék meg, hogy ez állitást kockáztassam — a férfiak mindig olyanok, a mi lyenek a nők. És nem fordítva. A mi jót, a mi rosszat a férfiak cselekednek és cselekedni fognak, annak a jónak és rossznak mindig a nő az oka. A jónak igen, mondják önök, de a rossznak... Annak is, mosolygó kisasszonyok. Emlékezzetek csak! Isten paradicsomot adott Ádámnak s e szép ajándékért viszonzásul csak azt kívánta, hogy Ádám ne egyék a tiltott fa gyümölcséből. És Éva — az oldalborda! — rábirta Ádámot, hogy ellenszegüljön Isten parancsának. Persze, előbb ő harapott az almába, mert hát — nő az elsőség, és hogy ezzel bátorítsa této-vázó urát a — bünre. Nos, ki oka az első rossz férfi-cselekedetnek? A nő! Miatta lett kiüzve Ádám a paradicsomból, s már most mi, Ádám-utódok, méltán hangoztathatjuk: Ha a nő az oka, hogy a férfi is kiüzetett a paradicsomból, legyen oka annak is, hogy újra föllelje az elvesztett paradicsomot. Várásolja át igaz szerelmével, önfeláldozó jó-ságával paradicsommal a férfi földi életét, s ha első szereplésekor bünre csábító ördöge volt a férfinak, legyen már most és mindig csakis jóra ösztönző angyala.

Viszont a férfiak ne azért házassodjanak, mert már megunták a korcsmai étkezést, ne

törődnek azzal, — vagy ha igen, csak kár ér — hogy az erkölcs-világ oekonomiája vagy is az üdv rendszere amazzal bár párhuzamosan műveltséssék és fejlesztessék. Mert nem elég, csak egyedül az észet képezni; a szívet is kell azzal együtt nemesíteni, hogy a nemzeti haladás ezen jelenségei valóban öröndetesek lehessenek. Önként lebben tehát fel lelkünk világa előtt a mai szellemi forrongások fejlődései között a ránk várakozó feladat összes sulya.

De ehhez okvetlenül tisztában kell lennünk a mai magyar közművelődés eszméjével, mint a mai közszellem által kezünkbe adott művelődési tényezővel. De tisztában kell lennünk egyuttal az e körül megindult újabb mozgalom helyes iránya, czélja és eszközeivel is.

Minden államnak, s így Magyarországnak is, ha mint önálló állam, ezredéves múltjához méltóan és a haladó európai művelt nemzetekkel párhuzamban kíván élni, mindenkéltől a nemzeti konszolidáció nagy művét kell megteremtene. E mozgalom urálja ma a helyzetet. Nem felsőbb parancsnak, nem politikai s más leilitásoknak, hanem azon — a viszonyokból kifejlődött — meggyőződésnek a kifolyása, hogy Magyarország csak akkor lehet erős, szilárd, benne az erőnek összekötő kapcsa, az egység, biztos és soha semmi centrifugál erők által meg nem gyengithető, ha tizenhat millió 215,445 lakosa magát magyar állampolgárnak vallja.*

Az ezen eszme megvalósítására irányuló mai közművelődési mozgalom — s ez jól megjegyzendő — nem kívánja, hogy a vallások és nemzetiségek egységesítésére valaki megtagadja ősei hitét, fájának nyelvét, áldozatul hozza temploma vagy családjának hagyományait, iskoláit. „Csak egyre törekszik: — mint Schlauch Lőrincz ő excellentiája a Széchenyi-társulat nagygyűlésén tartott megnyitó beszédében mondá — hogy a magyar állameszme lebegjen mindezek fölött, mint a vallás, a nemzetiségek különféleségének védője, őre, jótékony geniusza; hogy imádjá mindenki az Istent, kellő meggyőződése szerint, ápolja nyelvét, kegyelettel gondozza ősi hagyományait; de hajoljon meg és tartsa tiszteletben Magyarországnak legrégibb hagyományát, mely a különféle törzsek összetartozandóságában és összetartásában egy magyar nemzeti jogának védelme alatt egy évezred lefolyásában nyilvánult.”

Büszkébb is volt a magyar mindig annál, semhogy a más ajku testvér-nemzetektől az imadásig bálványozott szabadságot, e közös kincset, valaha megtagadta volna; irtózott

*) Lásd Schlauch ő excellentiájának a Széchenyi-egylet gyűlésén tartott megnyitó beszédét.

azért, hogy a feleség hozományával könynyelmű életük eredményét: az adósságokat, kifizethessék, vagy — ha már nem fiatalok — hogy vén napjaikra legyen ingyenes ápolónőjük. Ohó! Nem ugy, uraim! Isten nem azért teremtett fiatal lányokat, hogy ezek vén férjeket ápoljanak, hozományukkal adósságunkat kifizessék, de igenis azért, hogy szeressenek, viszonszeretessenek, csakis azzal a czállal, melynek neve: boldogság.

Meg kell házasodnom. Hogy ki lesz a feleségem? ... Nem tudom. Lehet, hogy az illető önök közt van, mosolygó kisasszonyok, és nem is sejti, hogy azt, kinek most unalmas dolgozatát olvassa, majdan mily érdekesen fog vele csevegni. „Aranyos kis feleségem!” ... Lehet, hogy még kis lány, ki a „házasság” szót leírni sem tudja, és ha megszólított, kezemet akarja csókolni, mit persze meg nem engedek, mert az olyan magamfajta „bácsi”-nak csak „paci”-t szokás adni. Az is lehet, hogy leendő feleségemet még dajkálják, vagy talán — Uram bocsáss! — még meg sem született jövendőbeli hitestársam. Mit tudom én? De azt tudom, hogy meg kell házasodnom és meg fogok házasodni, a mint egymásra találunk, kiket az ég egymásnak rendelt. Megházasodunk, ha papa, mama s az egész rokonság ellenzi is, mert ha nem kelnénk egybe, mindketten örökké boldogtalanok lennénk.

az erőszakos asszimilációtól. E'hozza méltó, nemes szívből és lélekbeli kisugárzó gondolkozásmód, sajátos erkölcsi erő, harci tulajdonok és a kereszténység kölesönözte szellemi fegyver hatalmával alkotta meg a magyar államot, tartotta fenn ezer év dühöngő zivatara között — a letiporni törekvőkkel szemben — állami önállóságot; de épen eme nemes tulajdonai lelkesíték és vonzák az országban lakó összes néptörzseket és fajokat, mint meg annyi derék hőst, a magyar állam nevében az érte vívott harcok tüzebe és az elszánt halál karjaiba. Innen vala, mintegy hálál, hogy a magyar nemzeti jogarnak védelme alatt egy évezred óta senki sem ismert rabszolgaságot, hűbéri jogot, hanem minden jog, rang, nemesség, méltóság, kiváltságok stb. közös kincs valának az összes törzsekkel és fajokkal.

A magyar nemzet e nemes gondolkozásmódja a legmeghatóbb fényben ragyog fel Mátyás, a hatalmas és nemzetek által méltán bántat király, szóval a Hunyadiak idejében, midőn a fegyver diosósége és a kultura fénye általuk egyesítve, Magyarország népeivel faj-, nyelv- és valláskülönbőség nélkül, mint egy nagy, hatalmas és egységes állam előőrse s egyszersmind az összetartásban rejlő erő törhetetlen hatalmával védője vala a nyugati kulturának a keleti barbarsággal szemben.

Ez a magyar állameszme fejlődésének igen rövid történelmi multja máig, mely alatt az országazerte megindult közművelődési mozgalom eszméje megszületett s mely ma nemzetünkre nézve a lét- és nemlét kérdését képezi.

(Folytatása következik.)

Felvidéki.

Különfélék.

— **Erzsébet királyné ő Felsége névnapját** kegyeletesen megünnepelték Kézdi-Vásárhelyt. A háromszék megyei „Erzsébet“ árva-leány-nevelő intézet helyisége a névnap előestéjén fényesen kivilágított. Ezáltal róttale az intézet a kegyelet és hála adóját legmagasabb védnöke iránt, ki magas kegyeivel halmozá el e nevét viselő humán intézetet. Másnap hála-istentisztelet tartatott a kantai róm. kath. templomban, mely alkalommal Bálint Károly kézdiszentléleki apát-plebános celebrált fényes segédlettel. Az isten-tiszteleten a város összes hatóságai képviselve valának.

— **Hymen.** Kézdiszentléleki dr. Jákó János, a nagyikindai gymnasium tanára, e hó 5-én jegyezte el B. Komlóson Serbán György uradalmi tisztartó leányát, Liviát.

Hát nincs még nekem ideálom? — kérdik önök, mosolygó kisasszonyok. Volt, kérem, volt már nekem egy csomó ideálom, de jelenleg egy sincs. Nagyon sok lányt ismerek, kicsit, nagyot, szépet, kedveset, és szeretem is mind; de szerelmes egyikbe sem vagyok. Már ez így van. Valamikor másként volt.

Emlékszem, midőn gymnasista koromban először láttam Blahánét a szinpadon, (akkoriban még karzatra jártam) úgy megszerettem játékban, énekekben egyaránt páratlan művésznőnk, hogy néhány hétig folyton álmodoztam, ha török, ha szakad, akkora dolgot viszek véghez, mely híressé, ünnepeletté tesz a világ előtt s aztán elmegyek az isteni Lujzához és picziny lábaihoz rakom szerelmemet. Sajnos! Hirt és dicsőséget szerző nagy dolgot nem követtem el, lehet azért, mert Blaha Lujza csakhamar — férjhez ment. Szép báróné, kezét csókolom, no ne haragudjék, hogy ilyest írok.

Az ilyféle szerelem különben önök közül is sokkal megesett már, mosolygó kisasszonyok. No, no, ne tagadják. Teszem Lenke nagyság, a ki oly büszke, hogy keresztnéven rokona kedvelt írónőnek, Beniczkynének, ő is szerelmes lett, mikor először volt színházban. Dalás termetű, édes szavu Nagy Imrénket látta, mint Romeót, s belé lett szerelmes. Gizusa pedig, kinek e tavasszal legelőször volt rikitó piros, most divatos napernyője, ő meg Halmiba, a czukros Halmiba,

— **Hymen.** Bitai Mózes kir. járásbirósági díjnak e hó 19-én tartotta nászünnepejét Csutak József kovásznai birtokosnak szép és fiatal leányával, Zsuzsikával. Boldogságot e szép frigyhez!

— **Mulatság.** Kézdi-Vásárhelyt folyó hó 29-én műkedvelői előadás leend a háromszék megyei „Erzsébet“ árva-leány-nevelő intézet javára a következő műsorral: I. „Apró félreértések.“ Vigjáték 1 felvonásban. Irta Lunn József, fordította N. N. (Rendező Dobay Lajos.) Személyek: Sir George Courtly: Bocskor Kálmán. Ilona, leánya: Hatházi Juliska k. a. Alderman Gayfare: Hosszu Béla. Károly, fia: Zakariás Béla. Jóizü Samu: Dobay Lajos. Udvarmester: Ny. Jancsó Géza. Inas: Csiszár Pál. II. „A mézes pogácsáról“, felolvasás Szabó István ur által. III. „Nevelő kerestetik.“ Vigjáték 1 felvonásban. Irta Szigligeti Ede. (Rendező Dobay Lajos.) Személyek: Róza, özvegy Perneiné: Málnási Albina k. a. Klára: Hatházi Juliska k. a. Pernei, Róza férjének nagybátyja: Ny. Jancsó Géza. Szenczei Jenő: Zakariás Béla. Tálnoki Móríz: Borcsa Miklós. Rozmaring: Dobay Lajos. Guszti, Róza fiacskája: Kósa Rózsika. Inas: * *. Történik falun, Róza lakásán. Helyárak: körszék 80 kr, zártaszék 60 kr, földszinti állóhely 40 kr, karzat-jegy 20 kr. Jegyek előre válthatók Dobay Lajosnál. Kezdeté 7 órakor.

— **Miért táncoljunk az idén?** A „B. H.“ írja: Első sorban azért, hogy mulassunk, másod sorban arra a jótékony czélra, hogy a magyar iskolaegyesület s az erdélyi közművelődési egyesület pénzalapját gazdagítsuk. Itt van mindjárt Szilveszter napja s példának az osztrák sulferáján, mely 1100 fiókját fölszólította, hogy e napon táncvígalmakat és műkedvelői előadásokat rendezzenek az egyesület javára. Ha nálunk is volna efféle fiókrendszer s egy-egy fiók csak 40—50 forintot tudna összetáncolni, 50.000 frton felüli összeg gyűlhetne csak ezen az egy napon. Vajjon nem lehetne-e a fiók-egyesületek hiányában is tenni nálunk valamit? A vidéki kaszinók és társadalmi egyesületek kezükbe vehetnék az ügyet, erről azonban csak akkor lehetne szó, ha a közművelődési és iskolaegyesületek fölszólítást intéznének hozzájuk, mert magától semmi sem megy, még a jótékony czélra való mulatozás sem. Irányt kell adni a közönségnek; mi fölvetettük az eszmét, megvalósítása a két kultur-egyesület elnökségétől függ.

— **Földrengés.** E hó 13-án esti 10—11 óra közt Páva, Páké és Barátos községekben északról délre irányuló, háromszor ismétlődött lökéssel földrengést észleltek.

— **Jubileum.** Szilágyi István, a máramaros-szigeti ref. főiskola tudós igazgatója, folyó

hó 17-én ünnepelte tanári működésének 40-ik évfordulóját. Az ünnepélyen képviselve volt a m. tud. akadémia, a Kisfaludy-társaság, Petőfi-társaság, melyeknek az ünnepelt férfi tagja volt. Ott volt a megye színe-javán kívül tisztelőinek és barátainak nagy serege, s kik személyesen nem adhattak kifejezést a jubiláns iránt érzett szeretetük- és tiszteletüknek, levél útján tették meg ezt. Ő Felsége a király, érdemei elismeréséül, ez alkalomból a Ferencz József rand lovagkeresztjével tüntette ki. Napjainkban kevesen bírják nyelvünket akkora alapossággal, mint ő, ki oly gyakran nyerte el az aranyakat a m. tud. akademiától nyelvtudományi dolgozataival. Ő volt az, ki felismerte Arany Jánosban a tehetséget s ki buzdítólag hatott „Toldi“ írójára; tehát úgy szólván neki köszönhetjük, hogy Arany János, kit folytonosan az önbírálat emésztett, lassanként nekibátorodván, később annyi remek művet alkotott. Szinte husz éven át lapot is adott ki. De nemcsak az irodalom terén szerzett halhatatlan érdemeket, hanem a közügy terén is. Tevékeny részt vesz valamennyi máramaros-szigeti egyesület működésében. Méltó tehát arra az általános elismerésre és tiszteletre, mely jubileuma alkalmából nemcsak városa, megyéje és nagyszámú tanítványai, hanem ugy szólván az egész nemzet részéről nyilvánult.

— **Csikszeredai korszolya-egylet.** Tekintetes szerkesztő ur! A mint az első hó leesett és az első fagy beállott, azonnal a korszolyázó-egylet is életelt adott magáról; ugyanis f. hó 14-én Lázár Domokos ur elnökle a által gyűlést tartott, mely alkalommal közfelkiáltással Lázár Domokos ur ismét elnöknek, ifj. Molnár József urat alelnöknek, Kovács Antal urat pénztárosnak, Bocskor Ádám urat ellenőrnek, Kónya Gyula urat titkárnak, továbbá pályarendezőnek: Erccsényi Béla, Kovács Antal, Molnár Lajos, Kánya Gyula, Székely József, László Ferencz és Páll Jóáchim urakat, bizottmányi tagoknak a fentebbieken kívül még: Szacsavay Imre, Dapsi Frigyes, Sprencz György, Végh István, Heigel Lipót, Nagy Imre, Lövinger Miksa, Györfy Sándor, Gál József, Kikinday Gyula, Szabó Miklós, Bocskor Béla, Sieber István, Dr. Vorsatz Antal és Geczó Béla urakat. Ezután indítványoztatott, hogy a működő és pártoló tagok beirathozhatása végett iver bocsáttassanak ki, mely indítvány elfogadtatván, Kovács Antal ur bizott meg az iver kiállításával, valamint a jégpálya előleges rendezésével is. Végül elnök ur azon életrevaló indítványa, hogy a jégpályára egy szétszedhető korszolyabódé építtessék, helyesléssel fogadtatván, a költségvetés elkészítésére és egyéb intézkedések végzésére Végh István,

lánykák voltak; mikor még olyanok voltak, mint a tizenöt éves Aranka, kedves kis vis-à-vis-m.

Hogy e sorokat írom nyitott udvari ablak mellett, ablakommal szemben ő is ablaknál ül, könyvvél a kezében. Lopva áttekintget hozzám, s ha észreveszi, hogy nézem, ismét letekint, pirulva, könyvébe. Látom, hogy kíváncsi: vajjon mit írhatok? mit írhatok én, kit annyira tisztel, kit olyan okos, nagyreményű írónak vél?

Átköszönök:

— Jó estét, Aranka!

Zavartan meghajtja aranyszőke fejét s leteszi a könyvet. Aztán, mint rendesen, nézi, ha kimegyek-e a gangra? Persze, hogy kimegyek. És ő is kijön.

Egymás mellett állunk. Olyan jól esik nézmem azokat a szép, nagy nefelejtszemeiket, melyek kérdőleg tekintenek rám!

— Tudom, Aranka, hogy mit akar kérdezni.

— Oh, maga tudja?

— Hogyne tudnám?

— Hát mit?

— Magácska kíváncsi, mit irtam egész délután oly nagy szorgalommal. Ugy-e?

— Igen.

— Lássá, lássa, még a gondolatát is ki találom.

Elhallgat. Majd hirtelen kérdi:

— Nos, mit irt?

Kánya Gyula és Kovács Antal urakból álló bizottság küldetett ki. Ezzel a gyűlés tárgyai ki lévén merítve, a jelen voltak szétoszlottak. A kik a gyűlésen nem voltak — miután az egyletnek rendes tagjai — jövőre annyi figyelmet kérnek, hogy hivassanak meg őket is a gyűlésekre.

— **A „csikszeredai polgári olvasókör“** folyó hó 28-án (szombaton) a „Csillag“ vendéglő termében a kör könyvtára javára zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj személynként 50 kr, családijegy 1 frt. Kezdeté fél 8 órakor. A kik meghívóhoz igényt tartanak, de tévedésből ilyent nem kaptak volna, kéretnek az iránt a kör alelnökéhez, Antal József urhoz fordulni.

— **Gyergyói hírek.** A gyergyószentmiklósi „vöröskereszt-egylet“ által f. hó 12-én rendezett fillérestélyi fényesen sikerült. A siker érdeme a Csikszépvízről itt időző Miskolczy Mari kisasszonyt illeti, kit a gondos rendezőség (Fenczel Jánosné urnő és Orel Dezső ur) kért fel a közreműködésre. Először a „Mohácsi koldus“ románczot énekelte zenekíséret mellett erőteljes, tiszta, dallamos hangjával, utána a „Csipke rózsá...“-t és a szünni nem akaró ujrázások után „Felleg borult az erdőre“ című kedvelt népdalt. A közönséget egészen elbájolta s oly tapsvihar és dörgő éljeneket közönségünk rég nem hallatott, mint ez alkalommal, mely kitüntetésre valóban érdemes is volt. Most még Nyilas Samu „A bűnös éjszakájá“-t szavalta el ritka érzelem és drámai tehetség kifejtésével. A rendezőség egy diszes virágoskorral adott köszönetének és elismerésének kifejezést. Ezek után táncz vette kezdetét, mely éjjel után ért véget. Hölgyeink közül jelen voltak: Merza Kristófné, Kálmán Istvánné, Lázár Péterné, Ferenczy Istvánné urnők, Romfeld Eliz, Kedves Erzsé, Kritsa Róza, Tiltscher Iza, Römer Ilka és Lázár Anna kisasszonyok stb. — Kiss János gyergyószentmiklósi kereskedő és birtokos f. hó 12-én reggeli 4 órakor 65 éves korában meghalt. — A gyergyószentmiklósi „rongyhasznosító egylet“ f. évi december hó 5-én tartja meg a szokásos ruha-kiosztási estélyét táncmulatsággal egybekötve.

— **Hol legjobb élni?** Ezt sok ember szeretné tudni, hogy oda költözzön, de az utolsó postával nem szolgálhatunk. Azt azonban, hogy hol legjobb meghalni, szívesen megmondjuk: Baselen t. i. Az odaváló kantoni tanács ugyanis elhatározta, hogy ott ezentul ingyen temetik el a halottakat. Hasoulit ahhoz a könnyebbséghez, mikor egy fogorvos kihirdette, hogy a hivatalnok-egyesület tagjainak féláron huz fogat.

— Amolyan tározaserű kis dolgozatot, kedves Aranka.

— Mi a czime?

— Meg kell házasodnom.

Elpirul. És olyan szomoruan, olyan halkán kérdi:

— Kell?!. . . És ugy-e, akkor. . . akkor. . . ha megházasodik, nem fog többé itt lakni?!. . .

Nem tudtam hirtelen válaszolni. Ugy meghatott a szép Aranka szomorú, naiv kérdése s az a köny, mely ekkor szemében csillogott!

— Dehogyan megyek el innen, kedves Aranka! Hiszen én azt csak írom, hogy meg kell házasodnom, hogy írjak valamit. S ha meg kell is házasodnom, mert elvégre minden embernek meg kell házasodnia, akkor is csak öt-hat év múlva, ha már vagyok valami.

— Igazán? Csak öt-hat év múlva?!. . . Istenem! Beh jó!

-- És addig mindig itt fog lakni velünk szemben, mindig?!. . .

— Mindig!

S mindaketten olyan boldogok voltunk, hogy nekem csak öt-hat év múlva kell megházasodnom, a mikor. . . nos igen, a mikor már magácska is, szép Arankám, eladó lány lesz!

Gondúzó.

— Szabad-e a férjnek feleségét verni? Németországban a birodalmi törvényszék nem rég ezzel a fontos kérdéssel foglalkozott. E legfőbb bíróság ugyanis a következő esetben ítelt: A bűntető törvényszék egy férjet, ki feleségét kötelességgel cselekedett miatt megverte, szándékos testi sértés miatt elítélte. A birodalmi törvényszék elvetette a férj felelősségét, és végzését így indokolta: „Az a kérdés, vajon jogában áll-e a férjnek feleségét megfenyíteni, miután erre vonatkozólag nincsenek birodalmi törvények, az országos törvény, ebben az esetben tehát a porosz törvény szerint ítélendő el. Ez a törvény pedig ilyen jogot sehol sem ismer el.” — Poroszországban, úgy látszik, nem ismerik azt a magyar közmondást, hogy „a pénz olvasva, az asszony verve jó”.

— Hogyan ne taníttassuk gyermekeinket? Steffan dr. egy német közegészségi lapban igen figyelemre méltó dolgokat mond el a mai nevelésről, mely Németországnak innen-onnan egész generációját megpápaszemesíti. A mai nevelés annyit követel a gyermekek gyöngye alkotásu szemétől, hogy, mire kész emberré válnak, mind közelállótá válnak. A németországi viszonyok jó részben a mi iskoláinkban is megvannak, azért a német doktor megjegyzéseit mi is szívünkbe vehetjük. Javaslatai a következők: 1. Ki kell tiltani az iskolából a német (gót) betűket, csak latin betűket legyen szabad használni. 2. A mindenféle vonalzás helyett csak egyszerű vízszintes vonalzás legyen megengedve. 3. El kell vetni a fekete pala-táblákat a gyermekek, ha nem írhatnak azonnal tintával, fehér táblára vagy papírosra írjanak. 4. El kell törölni az oktatás mai rendszerét, az írva tanulást; tanuljanak a gyermekek előbb fali táblákról olvasni, azután tanulják meg az írást. 5. Ne erőszakoljuk a szépirást annyira, hogy valóságos kaligrafusokat csináljunk a gyermekekből; elég, ha a gyermekek könnyen olvasható, folyékony írással teszt. 6. Hét éves kora előtt a gyermek ne járjon iskolába. 7. Ne erőltessék a gyermekek szemét mindenféle gyermekkereszt szemrontó mesterséggel és kézimunkával.

— Emberevő misszionárius. Washingtonban a napokban a rézbőrű és fekete misszionáriusok gyűlést tartottak. Ezen megjelent Soloder misszionárius, ki mint emberevőt mutatatta be magát kollegáinak. Általános háttorsózás közt beszélt el a következő történetet: „Fidzsi szigeti bennszülött vagyok és harminczöt éves koromig nagyrészt nyársra huzott misszionáriusokkal és főtt rizszi táplálkoztam. De azután megvilágosodott az eszem, magam is misszionárius lettem s mostani kollegáim teljes biztonságban lehetnek tőlem.” Erre az elnöklő püspök látható

érdeklődéssel kérdezte: „Kedves testvérem, hogy izlett tulajdonképpen a misszionárius-hus?” — „Nagyobbára igen puha és izes, válaszolta Soloder, olyan forma mint az öszvérhús, de egészen még se olyan. Igen határozatlan az íze. Soha sem tudtam különbséget tenni a majom és az emberhús közt; ép úgy voltam a misszionáriussal is: sehogy se tudtam megkülönböztetni a jó és a rossz kigyótól.” Kedélyes uri ember lehet ez a szent férfi!

— Melyik a legszolidabb csók? Készségkívül a kézsók, mert az vallásos eredetű. A pogány indusok úgy üdvözölték isteneiket: a napot, holdat és csillagokat, hogy földre borultak és megcsókolták a saját kezüket. A gazdag görögök nagyszerű áldozatokat hoztak az isteneknek, a szegények azonban egyszerűen kézsókkal fejezték ki hódolatukat. Ez a szokás a görögöktől áment a rómaiakhoz is. A kereszténység behozatala után a papság megtartotta a kézsókot, e régi pogány szokást, a tisztelet külső jelének nevezve azt. De most már nem isteneknek, hanem embernek csókoltak kezét. Császárok, diktátorok, előkelő magán emberek előjoga volt a kézsók. A császároknak csak a legelőkelőbbek csókolhattak kezét, a nép csak messziről hintett csókokat az uralkodó felé. Cortez Mexikóban az indiánoknál is megtalálta a kézsók szokását abban a változatban, hogy itt tisztelgés alkalmával előbb a földet érintették kezükkel, azután megcsókolták azt. A mai praktikus és fölvilágosult kor jelentékenyen kiterjesztette a kézsók jelentőségét is. Hogy milyen irányokban, arra legjobb feleletet adhatnak hölgyeink.

— Ex ungue leonem. Nem rég egy hőbortos német Lavater módjára egy elméletet állított föl, mely szerint a körömökből lehet következtetni az emberek jellemére. A bolondságánál fogva érdekes elmélet többek közt a következőket mondja: hosszukás, keskeny köröm birtokosai kiváló fantáziával vannak megáldva, költői és művészi hajlamokkal bírnak, de lusták. Hosszu, széles, lapos köröm bőlesességre, józan emberszeretetre és komoly lélekre mutat. Kurta széles köröm egészséget, vidám kedélyt, nagylelkű jellemet mutat. Kemény köröm kegyetlen, veszedelmes, gyilkos hajlandóságu emberé. A barom módjára hajlott köröm hűség és rosszakarat jelei. Hajlítható, puha körömből a test és lélek gyöngeségére következtethetni, míg a nagyon kurta, ugyszólván a husig leharapdált köröm érzékiségre és ostobaságra vall.

— Egy téglából épült lakás, mely 5 szoba, pincze, padlás és 1 szin, illetőleg istállóból áll, a jövő évi április hó 24-től bérebe adandó. Bővebb értesítés lapunk kiadói hivatalában Kézdi-Vásárhelyt nyerhet.

Szerkesztői izenet.

Laborfalvi urnak. A valódi név közlése nélkül nyilttéri cikkeket sem fogadjunk el.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

A »Betegbarát« című röpiratban számos háziszor van ismertetve, melyek sok éven keresztül megbízhatónak bizonyultak s ez okból a legmeglebbebb ajánlatra méltók. Minden betegnek ismerni kellene a röpiratot. Különösen pedig azokat, a kik közvényben vagy csúszban, tudósorvadásban, ideggyengeségben, sápkórban stb. szenvednek, arra figyelmeztetjük, hogy az egyszerű háziszorok által nagyon gyakran még az úgynevezett gyógyítatlan betegségek is megszűntek. A ki a »Betegbarátot« olvasni kívánja, az írjon egy levelezőlapot Richter kiadó-intézetének Lipcsébe, mire a röpirat megküldetik. A megrendelőnek ez költsége nem kerül.

Sz. 4650. tkvi
1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság, közhirrre teszi, hogy kézdiszentléleki Tamás Antal végrehajthatónak volt Hegyesi Mihályné, most Kovács Kelemenné Kis Rózália kézdiszentléleki lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében 85 frt tökekövetelés és járulékaik iránt a k. vásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, K-Szentlélek községében fekvő, k-sztléleki volt Hegyesi Mihályné, most Kovács Kelemenné Kis Rózáliának a k-szentléleki I. rész. 11. sz. tjkvben A + 2004. 50 frt, 3164. 88 frt, 6010., 6011. 127 frt és 8636. 43 frt értékű hrsz. ingatlanaira, valamint a 316. sz. tjkvben A + 676., 677. 32 frt, 2034. 100 frt, 5155., 102 frt és 7304. hr. sz. 18 frt értékű ingatlanokra az árverést a fennebbi ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi december hó 30-ik napján délelőtti 9 órákor K-Szentlélek községben a köz-

séghezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat telekkönyvi testenkint készpénzben, vagy az 1881. 60. t-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság üléséből 1885. évi szeptember hó 23-án.

Sz. 5075 — 1885.

Árverési hirdetmény.

Oroszfalu község tulajdonát képező úgynevezett »Fortyogó« fűrdő az 1886., 1887., 1888. évre haszonbérbe kiadandó lévén, az nyilvános árverésen fog esz-közlötetni, melynek Oroszfaluban a községhezánál megtartandó határidejéül ezennel f. évi november hó 27-ének d. e 9 óráját tűzöm ki.

Árverezni olajtók 200 frt évi haszonbérnek 10%-át az árverés előtt letenni tartoznak.

A további feltételek Oroszfaluban a községhezánál, valamint alattírtnál is bármikor megtekinthetők.

K-Vásárhelyt, 1885. november 6-án.

Gábor Péter,
szolgabíró.

1--3

Az öntapasztalás a legjobb! A ki a felfedezett van kétségben, hogy a csúszos bántalmak, vagy a fájdalmas közsvény ellen minő szert használjon, az vegyen 40 kr. egy üveg valódi

Pain-Expeller

horgonnyal.

Tizenhét évi tapasztalás és számtalan siker kezesség a felől, hogy a 40 kr. nem hiába való kiadás. Kapható a legtöbb gyógyszerárban. Fő-raktár: Gyógyszertár az arany országhoz, Prága, Altstadt.

* Budapest Török J. gyógyszerárban. Kovácsnán Grosz Károly gyógyszerárban. Kézdi-Vásárhelyt Szabó Albert könyvnyomdájában.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

M e n e t r e n d .

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1885. június hó 1-től.

Érvényes 1885. június hó 1-től.

Állomások				Állomások			
	303. személyv.	301. gyorsvon.	321. omnibusv.		303. személyv.	301. gyorsvon.	321. omnibusv.
		Este	Délután				
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	9.45 9.47	12.50 1.09	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás Nagy-Szeben felé)	(érk. ind.)	12.12 2.36	10.02 819. omn.-v.
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	Reggel 6.22 6.45	10.44 10.51	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	12.37 2.41	6.00
Botfalva	"	6.22 6.45	10.51 10.58	Nagy-Enyed	(érk. ind.)	2.11 2.31	7.43 8.00
Földvár	"	7.01 7.19	11.18 11.36	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	2.31 2.54	8.29
Mogyorós	"	7.33 7.54	11.36 11.51	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	3.35 4.09	9.12 10.23
Apáca	"	7.54 8.01	11.51 12.08	Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	4.11 4.56	10.32 12.59
Agostonfalva	"	8.01 8.19	12.08 12.23	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	6.08 6.08	—
Alsó-Rákos	"	8.45 9.01	12.23 12.30	Budapest	(érk. ind.)	10.37 9.13	811. omn.-v.
Homoród	"	9.01 9.22	12.30 12.37			10.51 9.18	10.37
Kacsa	"	9.22 9.43	12.37 12.44			6.00 2.10	10.05
Bene	"	9.43 10.10	12.44 12.51				
Erked	"	10.10 10.29	12.51 1.00				
Héjasfalva	"	10.29 10.39	1.00 1.07				
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	10.39 11.54	1.07 1.14				
Medgyes	(ind.)		1.14 1.21				

Brassóból Bukarest felé indul mindennap reggel fél 6 órákor a gyorsvonat és délután 1 óra 50 perczkor az omnibusvonat.

yom Szabó Alb